

KVALITETSVURDERING AF

RINGKØBING - SKJERN MUSEUM

2014

Indhold

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING	2
RINGKØBING-SKJERN MUSEUM	4
<i>Nøgletal i 2013</i>	4
KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING	5
KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER	6
<i>Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse</i>	6
<i>Ressourcegrundlag</i>	9
<i>Forskning</i>	13
<i>Formidling</i>	15
<i>Samlingsvaretagelse</i>	19
<i>Museets arbejde med fysisk planlægning</i>	23
FREMTID	24
KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ RINGKØBING-SKJERN MUSEUM	25

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING

Kvalitetsvurderinger er en del af Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte og kvalificere en professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste ti år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer sig om udredningen om bevaring af kulturarven fra 2003 (bevaringsplanen), udredning om museernes formidling fra 2006 (formidlingsplanen), forskningsstrategien for Kulturministeriets område fra 2008, digitalisering af kulturarven fra 2008, Kulturministeriets digitaliseringsstrategi fra 2009, den internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed fra 2010, den nationale undersøgelse af museernes brugere, Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner fra 2011, Kulturministeriets udredning om fremtidens museumslandskab og endelig Kulturministeriets digitaliseringsstrategi fra 2012.

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Kulturstyrelsens hjemmeside:

www.kulturarv.dk/museer/museumsdrift/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Kulturstyrelsens anbefalinger til museet samt en beskrivelse og vurdering af de forhold, der danner baggrund for anbefalingerne. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer består af to dele: For det første museernes indberetninger til Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, regnskab, årsberetning og arbejdsplan samt museets indberetning til Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". Desuden indgår kvalitetsvurderingsmødet på museet med deltagelse fra museets bestyrelse og hovedtilskudsydere, der ofte er museets hjemkommune.

Der indgår tillige en eksternt sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed i forhold til fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Kulturstyrelsens vurdering og anbefalinger samles i en rapport, der sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Kulturstyrelsens anbefalinger. Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

1 år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.

RINGKØBING-SKJERN MUSEUM

Ringkøbing-Skjern Museum er et statsanerkendt kulturhistorisk museum. Museets ansvarsområde er kulturhistorie fra dens første begyndelse til nutiden i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Ringkøbing-Skjern Museum er en selvejende institution. Det er en fusion fra 2007 af de to tidligere selvstændige, statsanerkendte museer: Ringkøbing Museum, etableret i 1908, og Skjern-Egvad Museum. Skjern Museum blev oprettet i 1929 og fik statsanerkendelse i 1975. I 1985 gik Egvad kommune ind i et museumssamarbejde med Skjern kommune og Skjern-Egvad Museum blev skabt.

Ringkøbing-Skjern Museum har i alt 14 besøgssteder:

1. Abelines Gaard
2. Bork Vikingehavn
3. Bundsbæk Mølle
4. Dejbjerg Jernalder
5. Fahl Kro
6. Gåsemandens Gård
7. Hattemagerhuset
8. Lyngvig Fyr
9. Ringkøbing Museum
10. Skjern Reberbane
11. Skjern Vindmølle
12. Skjern Å Museet
13. Strandgaarden
14. Kaj Munks Præstegård

Ringkøbing-Skjern Kommune er museets offentlige hovedtilskudsgiver.

Den arkæologiske virksomhed i Ringkøbing-Skjern og Varde kommuner varetages pr. 1. januar 2014 i et fællesskab mellem Ringkøbing-Skjern Museum og Museet for Varde By og Omegn i regi af Arkæologi Vestjylland (ARK-Vest). Museet for Varde By og Omegn har i henhold til samarbejdsaftalen mellem de to museer det overordnede ansvar for den arkæologiske virksomhed. De Kulturhistoriske Museer i Holstebro Kommune har på vegne af Kulturstyrelsen ansvar for tilsyn med de fredede fortidsminder i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Lokalhistorisk Arkiv for den tidligere Skjern Kommune drives som en afdeling af Ringkøbing-Skjern Museum. Museet opfatter arkivsamlingen som en integreret del af den museale samling.

Nøgletal i 2013

- Ringkøbing-Skjern Museum havde i alt 167.769 brugere fordelt på 14 besøgssteder
- Museets samlede omsætning var på 22 mio. kr.
- Egenkapitalen var på 23 mio. kr.
- Museet rådede over 52,5 årsværk, heraf 11,4 videnskabelige årsværk.

KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING

Det er Kulturstyrelsens samlede vurdering, at Ringkøbing-Skjern Museums opgavevaretagelse er tilfredsstillende.

Museet har en differentieret formidling – om end den varierer i kvalitet. Samlingen er i væsentligt omfang velordnet, registreret og indberettet til det centrale kulturarvsregister. Opbevarings- og magasinforhold er om ikke optimale, så ganske gode og stærkt forbedrede de senere år. Dertil kommer, at museet leverer forskning i pænt omfang og af høj kvalitet.

Museet omfatter et stort antal besøgssteder, heraf adskillige i fredede og bevaringsværdige bygninger. Den store bygningsmasse og museets decentrale organisationsstruktur er på den ene side en udfordring på den anden side et centralt element i museets vision om et sammenhængende økomuseum omkring Ringkøbing Fjord. De mange bygninger udløser behov for løbende, omfattende og ressourcekrævende bygningsvedligehold, og den decentrale struktur med mange og forskelligartede besøgssteder og tilbud gør det vanskeligt for museet at fremstå med en sammenhængende og entydig identitet.

Den primære udfordring for museet er nødvendige prioriteringer og tilpasninger samt (gen)skabelse af en klar, sammenhængende profil for det samlede museum.

KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER

Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse

Arbejdsgrundlag

Ringkøbing-Skjern Museums ansvarsområde er kulturhistorie fra tidligste oldtid til nutid i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Museet definerer sig i sine vedtægter og i sin mission som et økomuseum med fokus på samspillet mellem mennesker, kultur og natur/landskab.

Museet har som vision at markere sig som et stærkt vestjysk kulturhistorisk museum, der på regionalt, nationalt og internationalt plan er kendt som:

1. Danmarks førende økomuseum, der gennem indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling arbejder på en helhedsorienteret forvaltning af den vestjyske kultur- og naturarv i tæt samarbejde med lokalbefolkning og kommune.
2. det naturlige omdrejningspunkt i kommunens satsning på oplevelsesøkonomi, forstået som en bæredygtig, egnskarakteristisk helårsturisme omkring Ringkøbing Fjord.
3. et synligt og dynamisk museum i øjenhøjde, der beskæftiger sig med de lange linjer i kulturlandskabets udvikling i Vestjylland.
4. et museum der forstår at udvikle partnerskaber, som sikrer museet kompetencer på alle områder inden for museumsarbejdet og er med til at skabe en attraktiv og udviklende arbejdsplads.

Museets vision har afsæt i Ringkøbing-Skjern Kommunes museumspolitik.

Museet har i et strategisk samarbejde med Varde Museum defineret fire såkaldte supertemaer, som er fælles for de to museers ansvarsområder. De fire temaer er:

1. Jernalder og vikingetid i Vestjylland
2. Vestkystturismens historie
3. Vestjylland under 2. verdenskrig
4. Mennesker, landskab og identitet i Vestjylland.

Museet beskæftiger sig herudover med kyst- og fjordkultur, landbrugs- og håndværkshistorie samt købstadens udvikling og de nye byer.

Den konkrete udmøntning af vision, supertemaer og fokusområder fremgår af museets arbejdsplan 2011-14.

Museets brand er den levende historie, hvor museet med afsæt i autentiske, historiske og egnskarakteristiske bygninger aktivt inddrager kulturmiljøer og kulturspor i det omkringliggende landskab. En hustandsomt profifolder præsenterer museet og dets virksomhed.

Museet har ikke en nedskrevet strategi for den samlede virksomhed.

Det er Kulturstyrelsens holdning, at ideen om et økomuseum er oplagt som strategisk udgangspunkt for et museum, der som Ringkøbing-Skjern Museum omfatter mange spredte besøgssteder i forskellige landskabstyper med nærheden til Ringkøbing Fjord som fællestræk. Men museet mangler at udfolde og formulere økomuseumsideen og det sammenhængende faglige fokus i en strategi, der kan benyttes som grundlag for de prioriteringer og tilpasninger af museets organisation og virksomhed, som museet er udfordret af. Den (faglige) røde tråd, herunder sammenhængen mellem supertemaer, fokusområder og de enkelte besøgssteder, der binder hele museets mangfoldige virksomhed sammen, er hverken tydelig eller synlig.

Organisation

Museet har siden fusionen i 2007 arbejdet med at skabe en enhedsorganisation, der skal bidrage til at integrere de mange besøgssteder og medarbejdergrupper.

Museet er organiseret i seks tværgående teams: Drift, Bogholderi, Salg, Museumsfaglig, Formidling, Arkæologi Vest. Hertil kommer et sekretariat og et ledelsesteam.

Med henblik på at understøtte en fælles intern kultur og sikre enhedsorganisationen har museet formuleret et værdigrundlag for sin virksomhed og tilrettelagt faste strukturer og procedurer for ledermøder, teammøder og personalemøder samt anden intern kommunikation, der sikrer den nødvendige koordinering, videndeling mv. Udertil er der skabt et ensartet grafisk design og skiltning for museet.

Museet har to museumsforeninger, der knytter sig til hhv. det tidligere Ringkøbing Museum og Skjern-Egvad Museum. Det er begge foreningers formål at understøtte det samlede Ringkøbing-Skjern Museum, om end der er etableret en arbejdsdeling mellem de to foreninger. I 2014 har Ringkøbing Museumsforening 335 medlemmer og Skjern-Egvad Museumsforening 415.

Et stort antal frivillige er aktivt engageret i driften af museet, og museet har en meget bevidst holdning til denne gruppe medarbejdere. Det har bl.a. udmøntet sig i formulering af en frivillighedspolitik, der definerer frivillige og beskriver værdigrundlag, mål, forventninger, organisering mv.. Museet har desuden etableret et Frivillighedsakademi med undervisningsforløb, som de frivillige gennemgår og som introducerer til forskellige sider af et museums arbejde. Frivillighedsakademiet er et projekt i regi af kulturaftalen for Midt- og Vestjylland og har deltagelse ikke bare af museets egne frivillige, men af frivillige knyttet til museer i hele regionen.

Det frivillige arbejde på museet er organiseret i faglige laug grupperet under centrale emner inden for museets ansvarsområde. De enkelte laug bidrager med frivilligt arbejde, levendegørelse og med at formidle de enkelte fagområder ved arrangementer, events, i skoletjenesten mv.

Museet er medlem af en lang række kulturhistoriske foreninger og organisationer, herunder ICOM, Organisationen Danske Museer (ODM).

Ledelse

Ringkøbing-Skjern Museum ledes af en bestyrelse og den daglige ledelse (direktion) bestående af en direktør og en souschef.

Bestyrelsen har 11 medlemmer sammensat af to repræsentanter for Ringkøbing-Skjern byråd, tre medlemmer fra hver af museets to museumsforeninger, tre medlemmer valgt af hhv. erhvervsrådet, handels- og turistrådet samt Region Midtjylland. Der er ikke opstillet særlige kompetencekriterier for medlemmernes udpegning. Museet oplyser, at to medlemmer er udpeget på baggrund af professionelle kompetencer. Der er nedsat et forretningsudvalg, der består af formand, næstformand og et tredje medlem, valgt af bestyrelsen. Forretningsudvalget mødes hver 14. dag og fungerer som sparringspartner for den daglige ledelse. Der er udarbejdet en forretningsorden for bestyrelsens, forretningsudvalgets og direktionens arbejde, ansvar og opgaver.

Kulturministeriet udsendte i 2011 publikationen ”God ledelse i selvejende kulturinstitutioner” med en række anbefalinger. Baggrunden for anbefalingerne er stigende krav til ledelsen af kulturinstitutioner. Anbefalingerne skal styrke bestyrelser og direktioner i forhold til at løfte de ledelsesmæssige opgaver og det ansvar, som loven og bekendtgørelsen pålægger dem samt understøtte, at tilskudsmodtagere løser offentligt finansierede opgaver professionelt, kompetent og effektivt. Kulturministeriets mål med anbefalingerne er, at kulturinstitutionernes ledelse sætter sig ind i anbefalingerne og tager dem i anvendelse med de nødvendige tilpasninger til institutionens forhold.

Museet er bekendt med og har ved seminarer forholdt sig til Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse. Det er museets holdning, at der med forretningsudvalget er skabt en effektiv ledelsesstruktur og beslutningsproces, og at bestyrelsens sammensætning samlet set afspejler en relevant og nødvendig kombination af interesser og kompetencer. Museet har indtil videre ikke fundet det relevant at ændre på de eksisterende ledelsesforhold, herunder udpegning af en professionel bestyrelse.

Museets bestyrelse og ledelse har et årligt møde med kommunens kulturudvalg.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har defineret et strategisk og fagligt fokus for sin virksomhed
- at museet har formuleret mission, vision og værdigrundlag for den samlede virksomhed og dermed har et grundlag for at arbejde strategisk med drift og udvikling af virksomheden
- at museet har lagt det frivillige arbejde, oplæring og uddannelse af den frivillige arbejdskraft i faste, formelle rammer gennem en formuleret frivillighedspolitik, organisering i laug og etablering af Frivillighedsakademiet.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har arbejdet med at etablere en enhedsorganisation, der integrerer museets fagligheder på tværs i organisationen
- at museet har etableret et forretningsudvalg som fungerer som sparringspartner for den daglige ledelse og som kompenserer for den store bestyrelse.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet ikke har en nedskrevet strategi for den samlede virksomhed.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet udarbejder en strategi for museets samlede virksomhed, der med afsæt i økomuseumsvisionen beskriver sammenhæng mellem museets forskellige besøgssteder og museets faglige fokus, opgavevaretagelse, organisation og ressourcegrundlag
- at museets bestyrelse til stadighed overvejer sin størrelse og sammensætning, herunder behovet for opstilling af udpegningskriterier med henblik på at sikre relevante og nødvendige kompetencer i forhold til museets videre drift og udvikling.

Ressourcegrundlag

Økonomi

Museets samlede indtægter i 2013 var på 27,6 mio. kr. Indtægterne fordeler sig således:

Tilskud fra staten	3,9 mio. kr.
Tilskud fra kommune	6,2 mio. kr.
Ikke-offentlige tilskud	1,9 mio. kr.
Egen indtjening	15,6 mio. kr.

Årets resultat	- 0,2 kr.
Museets egenkapital	23 mio. kr.

Museets egenkapital på 23 mio. kr. er bundet i museets bygninger. Men derudover anføres i regnskabet en akkumuleret negativ fri egenkapital på 1,5 mio. kr. Den negative egenkapital skyldes dels tilbagebetaling af lån til kommunen i 2012 (godt 1 mio. kr.), dels overført underskud i 2012 og 2013. Planen er at afdrage den negative egenkapital med 0,2 mio. kr. om året ved besparelser over museets drift.

Bygninger

Museet råder over bygninger på de nævnte 14 besøgssteder til udstillinger/formidling, værksteder, administration og magasin samt bygninger til magasin og arkiv på Industrivej i Skjern. Nogle bygninger får museet stillet til rådighed på forskellige vilkår efter konkrete aftaler med hhv. kommunen, DSB, Naturstyrelsen og den selvejende institution Kaj Munks Præstegård, men de fleste bygninger (16) ejes af museet. Antallet af bygninger er dog væsentligt større, hvis man medregner de antikvariske rekonstruktioner i Bork og på Dejbjerg Jernalder (frilandslignende museumsanlæg). Hovedparten af museets egne bygninger er enten fredede eller bevaringsværdige.

Konserveringscenter Vest har vurderet bygningerne og konkluderer, at "de historiske bygninger udgør en bevaringsmæssigt særdeles udfordrende ramme om udstillingsvirksomheden på Ringkøbing-Skjern Museum." Kulturstyrelsen er enig med Konserveringscenteret i, at museet er konfronteret med det dilemma enten at skaffe de nødvendige ekstramidler til de uomgængelige renoveringsarbejder, eller alternativt reducere antal bygninger i porteføljen. En væsentlig udfordring består tillige i at sikre de rette bevaringsforhold for museets formidling i de bygninger, museet ikke selv ejer.

Museets samlede udgifter til bygningsdrift- og vedligehold udgør årligt ca. 2 mio. kr., svarende til godt 7 % af museets samlede budget. Da museet selv står for størstedelen af vedligeholdelsesarbejdet, skal de 2 mio. kr. tillægges løn til fastansatte håndværkere i museets driftsafdeling plus det yderligere arbejde, som udføres af frivillige. Museet oplyser, at det afsatte beløb til bygningsdrift- og vedligehold ikke dækker behovet. Museet har udarbejdet en prioriteret plan for vedligehold og bevaring af egne bygninger.

Det er ifølge museet ikke altid den ideelle, faglige økomuseums-synsvinkel, der har været bestemmende for at optage en bygning i museet. Omfanget af bygningsmassen hænger sammen med fusionen i 2007, hvor begge museer indgik med deres respektive bygninger. (Det var oprindeligt alene det tidl. Skjern-Egvad Museum, der byggede på økomuseumsideen). Men der er i en række tilfælde truffet beslutning om at optage en bygning ud fra et ønske om sikring af en fredet bygning (Abelines Gård) eller et ønske om at imødekomme kommunens eller statens behov for at få en bygning ind i en sikker administrativ og faglig relevant ramme (Vedersø Præstegård). Herudover ejer museet en bygning, som museet ikke selv benytter til museumsvirksomhed (Skjern Vindmølle), men som stilles til rådighed for den lokale kunstforening. Det skal tilføjes, at museet for tiden undersøger renoveringsbehovet på Skjern Vindmølle. Forventningen er, at renoveringen går i gang foråret 2015, så møllen igen bliver en aktiv del af museet i 2016.

Det er Kulturstyrelsens holdning, at museet skal være opmærksom på det generelle ressourcetræk (udover det bevaringsmæssige) det kræver – administrativt, ledelsesmæssigt mv. – at opretholde de mange besøgsadresser. Kulturstyrelsen finder, at det kan være relevant i det videre arbejde med formulering af en strategi at foretage en vurdering og prioritering af de enkelte besøgssteders anvendelse og betydning for museets videre udvikling og faglige fokus, herunder en vurdering af, om ressourceforbruget (nuværende og forventede) står mål med udbyttet. Dette med henblik på at sikre, at de faciliteter, museet råder over, også understøtter museets strategi, organisation og faglige virksomhed. Det er ikke i sig selv

en museal opgave at have ansvar for og vedligeholdelse af historiske bygninger med mindre, der er tale om bygninger, der er snævert forbundet med eller på anden vis understøtter museets faglige virksomhed. Det er vigtigt at sikre balance og sammenhæng mellem de anvendte ressourcer på bygningsdrift og -vedligehold og museets faglige fokus og opgavevaretagelse.

Personale

Ringkøbing-Skjern Museum rådede i 2013 over i alt 52,5 årsværk. 11,4 årsværk udgjordes af videnskabeligt uddannet personale, heraf ca. 8 årsværk inden for museets to fagområder (historie/etnologi og arkæologi). 15 årsværk blev udført af personale i fleksjob og anden jobtilbudsordning. Udover det museumsfaglige personale råder museet over personale med en række andre faglige kompetencer med relevans for museets virke, herunder bl.a. inden for formidling og undervisning (læreruddannede), naturhistorie/naturvejleder, kommunikation, teknisk/administrativt personale, håndværkere mv. Hertil kommer timelønnede, sæsonansatte, vagter mv.

Museet inddrager et betydeligt antal frivillige i sit daglige arbejde og sine aktiviteter. I alt har museet samarbejde med 300 frivillige. Museet anslår, at ca. 3 årsværk udføres af frivillige. Langt hovedparten af disse har relevant professionel faglig baggrund i forhold til de laug og emnegrupper, de indgår i.

Museet har pt. ingen fastansatte medarbejdere med ph.d.-grad. Museet har i september 2014 ansøgt Kulturstyrelsen om forskningsbedømmelse af to fastansatte medarbejdere (inden for arkæologi) med henblik på sikre museets mulighed for at blive ansøgningsberettiget til Kulturministeriets forskningspulje.

Museet har ingen fast plan for efteruddannelse af personalet, men oplyser, at medarbejdere løbende bevilges efteruddannelse og deltagelse i kurser på ad hoc basis.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet i stort omfang engagerer frivillige, der understøtter museets faglige arbejde.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har et bæredygtigt økonomisk grundlag for sit virke med væsentligt tilskud fra Ringkøbing-Skjern Kommune
- at museet har en betydelig egenindtjening
- at museet har en differentieret personalesammensætning med relevante faglige kompetencer og uddannelsesbaggrunde i forhold til museets ansvarsområde og virke.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet har en akkumuleret negativ fri egenkapital på 1,5 mio. kr.
- at museet har ansvar og vedligeholdelsespligt på et meget stort antal bygninger, hvor det afsatte beløb til formålet ikke dækker behovet, og hvor der er eksempel på, at museet ikke selv benytter bygningen til museumsvirksomhed.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet sikrer, at der ikke sker yderligere akkumulering af negativ fri egenkapital, at der sker en tilpasning af museets økonomi, og at museet (evt. i dialog med kommunen) overvejer, hvorledes den negative frie egenkapital kan nedbringes hurtigst muligt
- at museet foretager en vurdering og prioritering af de enkelte besøgssteders anvendelse og betydning for museets videre udvikling og faglige fokus, og i sin strategi tydeliggør besøgsstedernes tilknytning til og sammenhæng med den øvrige museumsvirksomhed, herunder hvorledes de understøtter museets strategi, organisation og faglige fokus. I dette vurderingsarbejde bør også indgå overvejelser om nedbringelse af forpligtelser/udgifter, herunder om ejerskab og vedligehold af nogle af de mange bygninger kunne ligge et andet sted end ved museet

Forskning

Museet er forpligtet til at forske inden for sit ansvarsområde og stille sin viden til rådighed for omverdenen. Et museums forskning er videnskabeligt arbejde baseret på faglige problemstillinger relateret til museets ansvarsområde. Det er kun forskning i henhold til det almene forskningsbegreb¹, som Kulturministeriet betragter som forskning.

Museet samarbejder med andre danske såvel som udenlandske museer og vidensinstitutioner om sin forskning, blandt andet med de to økomuseer Iron Bridge Museum i England og museet i Østersund i Nordsverige, Moesgård Museum, Københavns Universitet og Aarhus Universitet. Museet har endvidere indgået partnerskab/formaliseret samarbejde med Museet for Varde By og Omegn om bl.a. forskning inden for de fire supertemaer.

Til brug for Kulturstyrelsens vurdering af museets forskning har museet indsendt en fortegnelse over sine forskningspublikationer fra de seneste fire kalenderår. Listen rummer 77 titler. Der er tale såvel om artikler og antologier som om monografier, der omhandler et dækkende udvalg af emner inden for museets ansvarsområde.

Langt hovedparten af forskningsartiklerne inden for nyere tids kulturhistorie er publiceret i museets årbog, Opdatering, som er en fælles årbog for både Ringkøbing-Skjern Museum og Museet for Varde By og Omegn. Artiklerne heri har ikke været underkastet ekstern fagfællebedømmelse. Artiklerne baserer sig på forskning, men må karakteriseres som formidling, da de ikke reflekterer over teori, metode eller forskningstradition. To artikler inden for nyere tids kulturhistorie er publiceret i fagfællebedømte, nationale tidsskrifter.

På det arkæologiske område er der tillige en del artikler, der er publiceret i museets årbog, og som må karakteriseres som formidling. Men herudover er en lang række artikler (8) publiceret ved Jysk Arkæologisk Selskab og herved underkastet fagfællebedømmelse. Hertil kommer fem publikationer publiceret i relevant fagfællebedømt nationalt medie (bl.a. universitetsforlag). I begrænset omfang er museets forskning præsenteret internationalt.

Bortset fra arbejdsplan 2011-14 har museet ingen strategi for forskningen, herunder for ressourceanvendelse, forskningsproduktion, publicering, organisering mv.

¹ Et museums forskning skal leve op til det almene forskningsbegrebs krav om *transparens* (at forskningen udvikler ny viden, indsigt og erkendelse) *gyldighed* (anvendelse af relevante metoder og teoridannelse) og *originalitet* (redegørelse for arbejdets forhold til relevante videnområder).

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet forsker efter det almene forskningsbegreb
- at museet publicerer sin forskning i forskellige typer af publikationer og i fagfællebedømte medier.

Det er tilfredsstillende:

- at museet samarbejder med andre museer og vidensinstitutioner om sin forskning.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at kun to artikler inden for nyere tids kulturhistorie er publiceret i fagfællebedømte tidsskrifter
- at museet ikke har en strategi for den samlede forskningsindsats med mål for ressourceanvendelse, forskningsproduktion og -publicering samt struktur for forskningens organisering og ledelse.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet i sin strategi for den samlede virksomhed formulerer strategi og målsætninger for forskningsindsatsen, herunder for ressourceanvendelse, forskningsproduktion, publicering, organisering, samarbejde mv. Dette med henblik på at sikre udvikling og niveau inden for begge fagområder (arkæologi og historie/etnologi) og sammenhæng mellem forskningens emner og de øvrige museums-faglige opgaver
- at museet prioriterer at få forskningen inden for nyere tids kulturhistorie publiceret dels i forskellige typer af publikationer, dels i relevante fagfællebedømte medier nationalt og internationalt eller på anden vis sikrer eksternt fagfællebedømmelse af forskning publiceret i museets årbog.

Formidling

Ringkøbing-Skjern Museum er forpligtet til at formidle sit ansvarsområde for offentligheden. Gennem formidling bringer museet sin forskningsbaserede viden i spil i institutionen, i forhold til borgerne og det omgivende samfund.

Museets formidling tager afsæt i 14 besøgssteder omkring Ringkøbing Fjord. Museet bedriver en omfattende, varieret og differentieret formidlingsvirksomhed i og uden for museet med mange forskelligartede aktiviteter og tilbud målrettet forskellige brugergrupper. Formidlingen sker gennem udstillinger, særudstillinger, events, undervisning, foredrag, omvisninger, byvandring, guidede ture i landskabet (kulturohistorisk, naturhistorisk/naturvejledning), publikationer, markeder, historisk dyreskue mv. samt via hjemmeside, sociale medier samt trykte og elektroniske medier (dagblade, radiokampagner mv.). Museets aktivitetskalender er omfattende og mangfoldig – fortrinsvis i perioden april-september. Et samlet trykt program (Levende historie) med præsentation af tilbud og aktiviteter findes på alle museets afdelinger, hjemmesiden, biblioteker og turistinformation.

Økomuseumsideen er styrende for museets formidling, herunder identitet/kulturelt tilhørsforhold/lokal sammenhængskraft, økologi/samspil med kulturlandskabet samt deltagelse/lokalsamfundets inddragelse. Museets idealeksempel på formidling er den praksis, der bl.a. er opbygget omkring udstillingen om rakkere i Bundsbæk Mølle. Princippet er, at publikum først ser udstillingen med dens tekster, genstande og fotos. Dernæst tages publikum med på en guidet vandretur i den omgivende mose til rækkerens hus for at opleve de autentiske steder og omgivelser i virkeligheden, som rækkerne levede i. Stier, der forbinder udstillingssteder med formidlingspunkter i landskabet, er et af de ydre kendetegn for denne formidlingsform.

En af grundtankerne bag økomuseet er at knytte de enkelte besøgssteder sammen i et sammenhængende stisystem, men det har vist sig, at afstandene i praksis er for store. Publikum oplever hvert enkelt besøgssted isoleret uden relation til den helhed, som de 14 besøgssteder ideelt set burde repræsentere.

En anden af grundtankerne ved økomuseet - det personlige møde mellem publikum og formidlere – holdes i hævd, fx på Bork Vikingehavn og på Dejbjerg Jernalder, hvor levende formidling suppleres med personlig indlevelse. Her kan brugerne iføre sig jernaldertøj og dermed påtage sig en oldtidsidentitet som grundlag for læring.

Museets formidling varierer kvalitativt fra ubemandede besøgssteder med begrænset åbningstid/efter anmodning, med udstillinger af ældre dato og sparsom, traditionel formidling på placher suppleret med genstande i montre og et mindre antal rekvisitter og rekonstruktioner (fx Skjern Å Museet, reberbanen) over traditionelle genstands- og interiørudstillinger med sparsom brug af moderne formidlingsformer (fx Dommerkontoret og Bundsbæk Mølle) til formidling gennem levendegørelse og brugerinddragende hands-on aktiviteter for alle aldre (fx Bork Vikingehavn, Dejbjerg) og nyudviklede udstillinger, hvor der anvendes og eksperimenteres med forskellige digitale formidlingsformer og medier mv. (fx Ringkøbing Museum). Besøgstallet varierer ligeledes væsentligt mellem de forskellige besøgssteder. Fra nogle få hundrede i Hattemagerhuset til over 43.000 på Bork Vikingehavn og Lyngvig Fyr i 2013. På et enkelt besøgssted har besøgstallet være drastisk faldende over de seneste år (Skjern Å Museet).

Museet arbejder løbende med opdatering og udvikling af sine udstillinger. Således er bl.a. en ny udstilling etableret på Strandgaarden i 2013 og udstillingen på Abelines Gård er suppleret med digital/interaktiv formidling i 2012.

Museet indgår aktivt i relevante faglige netværk og samarbejder med andre museer, myndigheder, institutioner mv. om sin formidling og udvikling heraf.

Undervisning

Museet har egen skoletjeneste, der tilbyder en omfattende og bred vifte af undervisningstilbud (der bredt dækker ansvarsområdet) for daginstitutioner, grundskoler, specialskoler, ungdomsuddannelser, foreninger, klubber mv. Undervisningstilbuddene er tilpasset lærerplaner og trinmål. Tilgangen er levende læring og kulturarvspædagogik med undervisningsforløb og aktiviteter i de historiske omgivelser, som museet tilbyder. I 2013 benyttede ca. 13.000 børn og unge museets skoletjeneste. De kom fra 157 klasser, fordelt på grundskoler (146), ungdomsuddannelser (9) og andre uddannelser (2). Museet har skriftlige samarbejdsaftaler med undervisningssektoren, og museet oplyser, det har et velfungerende koordineret samarbejde med mange skoler og andre undervisningsinstitutioner samt kommunens forvaltning på undervisningsområdet. Museet har siden 2009 deltaget i Interface-projektet i samarbejde med Vestjysk Gymnasium i Tarm for HF-studerende.

Museet har fastansatte medarbejdere med kompetencegivende uddannelse inden for formidling, herunder didaktiske og pædagogiske kompetencer.

I samarbejde med Museet for Varde By og Omegn og med tilskud fra Kulturstyrelsen er museet ved at etablere en fælles vestjysk skoletjeneste for de to museer, der skal imødekomme nye behov som følge af ny skolereform. Projektets fokus er bl.a. nye tilbud, lærerkurser, evalueringsværktøjer og erfaringsudveksling samt fælles hjemmeside. Den nye fælles skoletjeneste skal være klar til skolestart 2015.

Museets brugere

Museet havde i 2013 i alt 167.769 brugere. Hertil kommer over 4.000 deltagere i museets arrangementer uden for museet.

Museet har i 2013 deltaget i Den Nationale Brugerundersøgelse på Abelines Gård, Bork Vikingehavn og Bundsbæk Mølle. På Bundsbæk Mølle er der i 2013 ikke indsamlet tilstrækkeligt spørgeskemaer til, at der kunne genereres en brugerrapport. Undersøgelsen fra de to andre indsamlingssteder viser på det overordnede niveau, at den samlede vurdering af museumsoplevelsen for Ringkøbing-Skjern Museum ligger over gennemsnittet for både de øvrige statsanerkendte museer og kulturhistoriske museer. Museet ligger over gennemsnittet på samtlige undersøgelsesparametre, herunder særligt i forhold til egnethed for børn og muligheden for at deltage aktivt. Undersøgelsen viser endvidere, at andelen af brugere i aldersgruppen 14-29 år er 13 %, hvilket er lidt under gennemsnittet i forhold til de øvrige museer, og 50 % af brugerne er over 50 år. Undersøgelsen viser også, at over 50 % af brugerne kommer fra udlandet, heraf langt hovedparten fra Tyskland. Af brugerne fra Danmark er det kun en begrænset del (9 %), der kommer fra egen kommune. Endelig viser undersøgelsen, at museet har god køns- og segmentspredning blandt brugerne.

Museet oplever, at den decentrale museumsstruktur gør det vanskeligt at få brugere, der besøger flere af museets besøgssteder, til at udfylde spørgeskemaet.

Museet har i samarbejde med Museet for Varde By og Omegn og med tilskud fra Kulturstyrelsen udført en supplerende, kvalitativ brugerundersøgelse af brugernes ønske til videreudvikling af to af besøgssteder (Nymindegab Museum og Bork Vikingehavn). Konklusionen for så vidt angår Bork Vikingehavn er bl.a. stor tilfredshed med den levende formidling og involverende aktiviteter, ikke efterspørgsel efter digital formidling, men utilfredshed med den manglende levendegørelse i skuldersonen.

Bortset fra arbejdsplan 2011-14 har museet ikke en strategi for den samlede formidlingsvirksomhed. Museet er bevidst om den væsentlige udfordring, der ligger i at opretholde økomuseumsideen og den decentrale struktur med mange besøgssteder spredt over store afstande i bevaringskrævende historiske bygninger og samtidig sikre en opdateret, vedkommende og relevant formidling på de enkelte besøgssteder, der hænger sammen på tværs af dem alle. Der udestår på denne baggrund en samlet strategi for og stillingtagen til, hvorledes museets enkelte besøgssteder skal udvikles, og i så fald hvordan de skal indgå og understøtte den samlede museumsvirksomhed.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet bedriver en omfattende og varieret formidlingsvirksomhed i og uden for museet med brug af differentierede formidlingsformer og medier
- at museet har en bevidst holdning til og de fleste steder efterlever økomuseumsideens formidlingsideal
- at museet har en omfattende og bred vifte af undervisningstilbud, der er koordineret med lærerplaner og trinmål, og som benyttes i stort omfang.

Det er tilfredsstillende:

- at museet løbende arbejder med opdatering og udvikling af sine udstillinger
- at museet har fastansatte medarbejdere med kompetencer inden for formidling
- at museet har et koordineret samarbejde med undervisningssektoren, herunder institutioner og forvaltning
- at museet i samarbejde med Museet for Varde By og Omegn udvikler en fælles og ambitiøs ny vestjysk skoletjeneste
- at museet har mange tilfredse brugere og appellerer til et bredt udsnit af befolkningen køns-, alders- og segmentmæssigt
- at museet indgår i relevante faglige netværk og samarbejder med andre om sin formidling og udvikling heraf.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at publikum kun i ringe grad oplever besøgsstederne som dele af et samlet museum
- at museet ikke har en strategi for den samlede formidlingsindsats.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museets formidling varierer i kvalitet, herunder at besøgssteder/udstillinger er af ældre dato med sparsom og traditionel formidling
- at museet ikke har indsamlet tilstrækkeligt med spørgeskemaer på et af uddelingsstederne som led i Den Nationale Brugerundersøgelse.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet i sin overordnede strategi for den samlede virksomhed formulerer strategi og målsætninger for formidlingsindsatsen, herunder hvorledes økomuseumsideen udfoldes ved det enkelte besøgssted, sammenhængen mellem de forskellige besøgssteder, og ikke mindst den kvalitative udvikling af de enkelte besøgssteder
- at museet sikrer, at der samles tilstrækkeligt med spørgeskemaer ind på de udvalgte uddelingssteder.

Samlingsvaretagelse

Indsamling

Museet er forpligtet til systematisk at indsamle genstande og anden dokumentation inden for sit vedtægtsbestemte ansvarsområde. Indsamlingen skal være baseret på en aktiv, men restriktiv praksis, der udspringer af museets forskning.

Museet vurderer, at dets samling dokumenterer alle centrale aspekter af museets ansvarsområde. Samlingen omfatter ca. 60.000 inventarnumre. I 2013 indsamlede museet 2.000 genstande, hvoraf de 750 var passivt indsamlet. Samtidig fik museet tilladelse fra Kulturstyrelsen til at udskille 600 genstande.

Ringkøbing-Skjern Museums samlinger falder i to hoveddele. Det gamle Ringkøbing Museums samlinger, der blev opbygget i perioden 1908-2006 og Skjern-Egvad Museums samlinger, opbygget 1931-2006. Som andre lokalmuseer indsamlede begge museer bredt gennem hele perioden.

Museets samlinger har især relation til forhistorie (jernalder, vikingetid), landbokultur, købstadens og stationsbyens historie samt kyst- og fjordkultur. Desuden findes flere specialsamlinger med relation til grønlandsfarer og forfatter Ludvig Mylius-Erichsen, venstrehøvding og konseilspræsident I.C. Christensen, vestjyske vind- og vandmøllers historie, jagt og fiskeri, strandinger samt legetøj.

Ringkøbing Museum rummer en stor samling af etnografiske genstande fra især Asien, Nordamerika og Australien. Samlingerne er opbygget i museets tidlige periode, og museet tillægger dem stor værdi, fordi de dokumenterer Ringkøbings historie som gammel søfartsby.

En del af museets genstande er uddeponeret, bl.a. dele af søfartssamlingen, der er udlånt til Strandingsmuseet i Thorsminde, der efter kommunalreformen er en afdeling af Holstebro Museum. Museet oplyser, at det fører løbende tilsyn med sine uddeponerede genstande.

Med henblik på prioritering af indsamlingen har museet formuleret en indsamlingspolitik, der med baggrund i økomuseums-idéen tager udgangspunkt i samspillet mellem kultur, landskab og natur. Heraf følger fokus på kyst- og fjordkultur, landbrugs- og industrihistorie samt købstadens udvikling og de nye byer. Indsamlingspolitikken prioriterer iøvrigt genstande inden for de tidligere nævnte supertemaer.

Inden for det arkæologiske arbejde er satsningsområdet for indsamlingen jernalder og vikingetid, men det arkæologiske arbejde på Ringkøbing-Skjern Museum er i høj grad knyttet til lovbundne opgaver i henhold til museumsloven.

Indsamlingspolitikken fastlægger fortsat mulighed for passiv indsamling. I forhold til tidligere praksis begrænser Ringkøbing-Skjern Museum den løbende, blandede indsamling markant, men museet fraskriver sig ikke muligheden for at sige ja tak til materiale, der falder uden for indsamlingspolitikens fokusområder. Endelig er der i indsamlingspolitikken formuleret retningslinjer og procedurer for modtagelse og indkomst af genstande. Genstande vurderes i forhold til relevans, proveniens, forsknings- og formidlingsmæssig værdi og tilstand.

Indsamlingspolitikken omfatter ikke procedurer, der sikrer museet gives og meddeles underskrift på, at de er informeret om, at deres navn indføres i museets offentligt tilgængelige samlingsregister.

Registrering & indberetning

Museet er forpligtet til at registrere og indberette sin samling til de centrale kulturarvsregistre: Museernes Samlinger og Kunstindeks Danmark (KID). Registreringen skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data nationalt og internationalt. Museet er ligeledes forpligtet til at indberette oplysninger til det centrale register over arkæologiske lokaliteter og fundsteder (Fund og Fortidsminder).

Ringkøbing-Skjern Museum har registreret ca. 55.600 inventarnumre i det fællesmuseale registreringssystem Regin, men ca. 5.000 inventarnumre vedrørende nyere arkæologiske udgravninger er kun registreret i det arkæologiske udgravningssystem MUD. Museet forventer at importere data fra MUD til Regin og samtidig indberette til Museernes Samlinger i forbindelse med overgang til det kommende SARA (fælles museums-it system) i 2016.

Kun de inventarnumre, der er registreret i Regin, er indberettet i henhold til museumsloven til det centrale register, Museernes Samlinger. Museet har dermed et indberetningsefterslæb på ca. 5.000 inventarnumre af sin totale samling på ca. 60.000 inventarnumre. Det svarer til, at ca. 8 % af museets genstandssamling mangler at blive indberettet.

Hvad angår museets indberetning til Fund og Fortidsminder henvises til afsnittet nedenfor om Museumslovens kapitel 8.

Museet råder over personale med relevante registreringskompetencer, og museet har nedskrevne retningslinjer og procedurer for registrering, der bl.a. sikrer dokumentation af museets registreringspraksis samt registrering af den faglige begrundelse for indsamlingen. Museet har desuden dokumenteret sin registreringshistorik.

Lokalhistorisk Arkiv for Skjern By og Omegn er en integreret del af museet, og arkivalierne er registreret i Regin. Kulturstyrelsen konstaterer, at arkivalierne fejlagtigt er registreret som genstande. De burde være registreret som arkivalier, dels fordi indsamlings- og registreringspraksis for arkivalier er anderledes, dels fordi det er misvisende for optællingen af museumsgenstande både lokalt og i den landsdækkende oversigt, at også arkivalier regnes med.

Bevaring

Museet er forpligtet til at bevare sin samling for eftertiden. Bevaringsarbejdet består af såvel en præventiv som udbedrende indsats i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi. Bevaring omfatter museets opbevaring, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne.

Museets samling er placeret i udstillinger på seks af de 14 besøgssteder (Ringkøbing Museum, Dømerkontoret i Ringkøbing, Skjern Å Museet i Skjern, Bundsbæk Mølle, Dejbjerg Jernalder og Strandgården) samt på tre magasiner: Det nye magasin på Industrivej i Skjern, kældermagasinet på Ringkøbing Museum og Møllemagasinet i Skjern). Genstande i udstillinger på de øvrige besøgssteder er uregistrerede rekvisitter.

Konserveringscenter Vest har i september 2014 som led i kvalitetsvurderingen foretaget en vurdering af klima og bevaringsforhold ved museets udstillinger og magasiner samt udarbejdet oplæg til bevaringsplan. Konserveringscenterets vurdering og anbefalinger er koncentreret om magasiner og de udstillinger, der rummer registrerede museumsgenstande.

For så vidt angår museets udstillinger, konstaterer konserveringscenteret, at bevaringsforholdene varierer fra gode til mindre gode – oftest afhængig af bygningens beskaffenhed. Der konstateres problemer forskellige steder særligt i forhold til belysning, klima (luftfugtighed, temperatur), skadedyr og brandsikring, som dog med forholdsvis enkle greb kan forbedres. Museet har igangsat diverse forbedringstiltag.

Hvad angår magasiner, har museet de seneste år arbejdet målrettet på forbedring af forholdene. En systematisk samlingsgennemgang blev igangsat i 2009, genstande er udskilt til kassation (i alt 600 siden 2013), tre dårlige magasiner er afviklet, og et nyt magasin er indrettet/tilflyttet. Pragmatiske løsninger er prioriteret med henblik på hurtige og synlige forbedringer. Bevaringsforholdene i de eksisterende tre magasiner (to kolde magasiner og ét opvarmet) er ikke optimale, men egnede og acceptable. Konserveringscenteret peger på visse problemer med belysning, rengøring, brand- og tyverisikring og enkelte tilfælde af spor af skadedyr og skimmel. Forhold, der kan forbedres med overkommelige løsninger. Museet har påbegyndt udbedring af de kritiske forhold, der peges på.

Samlingens bevaringstilstand er generelt god. Konserveringscenteret har vurderet tilstanden med stikprøver fra de tre magasiner. For hvert af magasinerne er 90-97 % i hhv. formidlingseget og stabiliseret tilstand, mellem 3 og 10 % er i behandlingskrævende tilstand. Ingen genstande er i svært skadet tilstand.

Museet er medlem af Konserveringscenter Vest, der bl.a. indebærer løbende udbedrende konserveringsarbejder, jævnligt opsyn med samlingen, rådgivning mv.

Museet har ikke en nedskrevet prioriteret bevaringsplan.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet har formuleret en indsamlingspolitik, der sikrer en aktiv og faglig reflekteret indsamlingspraksis inden for ansvarsområdet, og som omfatter retningslinjer, procedurer og kriterier for modtagelse og indkomst af genstande
- at museet er ajour med indberetning af hovedparten af sin samling (Regin-data)
- at 90-97 % af samlingen er i hhv. formidlingsegnet og stabiliseret tilstand.

Det er tilfredsstillende:

- at museet sikrer god registreringspraksis gennem uddannet personale og nedskrevne retningslinjer/procedurer for registreringsarbejdet
- at museet har forbedret bevaringsforholdene væsentligt gennem en målrettet og systematisk indsats, herunder samlingsgennemgang, udskillelse, afvikling af magasiner, igangsatte forbedringstiltag mv.
- at museet har dokumenteret sin egen registreringshistorik.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet i 2013 havde et meget stort antal genstande, der var indsamlet passivt
- at museet ikke sikrer sig giveres og meddeles underskrift på, at de er informeret om, at deres navn indføres i museets offentligt tilgængelige samlingsregister
- at museet endnu ikke har importeret MUD-data til Regin med henblik på indberetning til Museernes Samlinger og at dette først forventes at ske i 2016 med overgang til SARA (fælles museums-it system).
- at der i konserveringscenterets rapport peges på visse problematiske bevaringsforhold i både udstillinger og magasiner.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at arkivalier fra Lokalhistorisk Arkiv for Skjern By og Omegn er registreret som genstande i Museets samlings-registrerings-system (Regin).

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet efter nærmere aftale med Kulturstyrelsen lægger en plan for, hvordan og hvornår det lokalhistoriske arkivs forkerte registrering skal korrigeres
- at museet i højere grad efterlever egen indsamlingspolitik om aktiv og faglig reflekteret indsamling og begrænser omfanget af passiv indsamling. Desuden bør museet sikre sig, at giver eller meddeler med sin underskrift tilkendegiver at være informeret om, at hans eller hendes navn i forbindelse med registrering af genstanden/beretningen vil blive nævnt i museets offentligt tilgængelige registreringssystem
- at museet prioriterer at få importeret MUD-data til Regin samt indberettet til Museernes Samlinger med henblik på at blive ajour med indberetningsarbejdet
- at museet med afsæt i konserveringscenterets rapport udarbejder en prioriteret bevaringsplan for såvel den præventive som udbedrende bevaringsindsats
- at museet fortsat prioriterer arbejdet med forbedringer/udbedringer af kritiske bevaringsforhold.

Museets arbejde med fysisk planlægning

De statsanerkendte kulturhistoriske museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier sikres for eftertiden.

Museet varetager inden for sit ansvarsområde opgaver i henhold til museumslovens kapitel 8 inden for såvel arkæologi som nyere tids kulturhistorie. Museet bidrager i samarbejde med kommunen med at udpege, undersøge, dokumentere og sikre bevaringsværdier, som led i kommunens fysiske planlægning.

Museet oplyser, at det har et godt og tæt samarbejde med kommunen. Samarbejdet er formaliseret. Museets direktør deltager i fagledermøder i kommunen og inddrages på tværs i relevante forvaltningers arbejde. Der gennemføres efter behov fælles besigtigelser. Museet har endvidere foretaget registrering af kulturmiljøer i kommunen og udarbejdet kulturarvsatlas.

Museet deltog i 2013 i udformningen af 27 lokalplaner, og det havde 1605 bygge- og anlægssager til gennemsyn.

Den arkæologiske undersøgelsesvirksomhed

I 2013 foretog Ringkøbing-Skjern Museum 24 forundersøgelser, tre undersøgelser og fire udgravninger. Fra 1. januar 2014 er det formelle ansvar for arkæologiske opgaver i Ringkøbing-Skjern Museums ansvarsområde overgået til Museet for Varde By og Omegn. I praksis sker løsningen af de arkæologiske opgaver i et ligebyrdigt samarbejde mellem de to museer i regi af Arkæologi Vestjylland (ARK-Vest). Der er nedsat en styregruppe med deltagelse af chefer og souschefer fra de to museer.

Ringkøbing-Skjern Museum indgår i det nye arkæologisamarbejde med en god praksis i varetagelsen af de administrative forhold omkring den arkæologiske virksomhed, herunder indsendelse af fagligt velbegrundede budgetter, ajour i forhold til bygherrerapporter mv. Museet har endvidere tradition for at være meget fagligt aktiv - bl.a. gennem deltagelse i symposier, temamøder mv. – samt nytænkende og eksperimenterende i forhold til udvikling af nye metoder, brug af nye medier og teknologi (luftarkæologi, droner mv.). Museet har haft et væsentligt og løbende forskningsafkast af den arkæologiske virksomhed og et omfattende og differentieret formidlingsafkast, herunder åbne udgravninger, publikationer, nyheder og blog på hjemmeside, bygherrefolder mv.

Museet har dog et væsentligt efterslæb på de videnskabelige beretninger over gennemførte udgravninger. Der er tale om 71 beretninger fra før 2003 og 47 fra perioden 2003 - 2010. Et efterslæb på ialt 118 beretninger. Museet har truffet aftale med Kulturstyrelsen om, at efterslæbet skal være afviklet inden 31. december 2015, fordelt på halvårlige opdelinger. Museet oplyser, at det pt. er lidt forud for planen og at efterslæbet vil blive indhentet som aftalt.

Ligeledes har museet et efterslæb på opdatering og kvalificering af sine registreringer af arkæologiske fundsteder i det centrale register, Fund & Fortidsminder. Opdatering af begivenheder bag de oprettede lokaliteter i Fund & Fortidsminder mangler. Museet oplyser, at der vil blive lagt data på fundstederne i forbindelse med indhentning af det nævnte beretningsefterslæb.

Endelig mangler museet at udpege kulturarvsarealer nord for Ringkøbing. Det bevirker, at entreprenører og bygherrer ikke er klar over, at sandsynligheden for en fordyrelse af byggeri i disse områder er større end andre steder. Manglende udpegnings af kulturarvsarealer fører ofte til klager til Kulturstyrelsen over dyre arkæologiske udgravninger.

Det er meget tilfredsstillende:

- at museet i det nye arkæologisamarbejde bidrager med god administrativ praksis, tradition for høj faglig aktivitet og deltagelse, nytænkende og eksperimenterende udvikling på området samt væsentligt forsknings- og formidlingsafkast af den arkæologiske virksomhed.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har et tæt og formaliseret samarbejde med kommunen vedrørende den fysiske planlægning.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet har et væsentligt efterslæb på videnskabelige beretninger og tilhørende opdateringer i Fund & Fortidsminder
- at museet ikke har udpeget kulturarvsarealer nord for Ringkøbing med det resultat, at bygherrer kan pådrage sig forsinkelser og ekstra omkostninger.

Kulturstyrelsen anbefaler:

- at museet prioriterer og afsætter de nødvendige ressourcer til at indhente sit efterslæb på videnskabelige beretninger og opdateringer i Fund & Fortidsminder i henhold til den afviklingsplan, som er aftalt med Kulturstyrelsen at museet hurtigst muligt får udpeget de nødvendige kulturarvsarealer
- at museet fortsat udvikler sin rolle som aktør i den kommunale planlægning og udvikling samt i regi af ARK-Vest fortsætter - og i lys af nye krav - videreudvikler sin gode administrative praksis og faglige indsats af den arkæologiske virksomhed.

FREMTID

Ringkøbing-Skjern Museum har siden fusionen i 2007 arbejdet med en kvalitativ udvikling af museet og med at skabe en enhedsorganisation. Der udestår fortsat et arbejde med at sikre sammenhæng og skærpe og tydeliggøre en klar faglig profil. Heri ligger ikke mindst et nødvendigt tilpasnings- og prioriteringsarbejde i forhold til besøgssteder.

Museet har ikke aktuelle planer eller ønsker om fusion med andre statsanerkendte museer. Museet ønsker til stadighed at udbygge og udvikle forpligtende samarbejder med museer og andre vidensinstitutioner, hvor det er relevant, herunder særligt med Museet for Varde By og Omegn.

KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ RINGKØBING-SKJERN MUSEUM

Kvalitetsvurderingsbesøget på Ringkøbing-Skjern Museum fandt sted den 15. og 16. september 2014.

Tilstede var:

Fra museet:

- Hans Ole Jessen, formand
- Jens Olufsen, næstformand
- Bent Dyrvig, medlem af forretningsudvalget
- Kim Clausen, museumsdirektør, Ringkøbing-Skjern Museum
- Peter Carstensen, museumsinspektør, souschef, Ringkøbing-Skjern Museum
- Christian Ringschou, museumsinspektør, Ringkøbing-Skjern Museum

Fra Ringkøbing-Skjern Kommune:

- Kristian Ahle, formand for Kulturudvalget
- Per Høgh, fagchef
- Gitte Kjeldsen, kulturudvalgsmedlem

Fra Kulturstyrelsen:

- Kathrine Lehmann, chefkonsulent
- Eske Wohlfahrt, specialkonsulent

Alle ovenstående, på nær Chr. Ringschou, deltog i andendagens dialogmøde om museet.

I forbindelse med besøget besigtigedes på førstedagen hovedparten af museets besøgssteder samt det nye magasin i Skjern.

Rapporten er senest redigeret den 10. december 2014